

ประโยค ๑-๒

แปล มคธเป็นไทย

สอบ วันที่

๒๕๖

แปล โดยพยัญชนะ

๑ สา กิร (เถรี) ปทุมุตตรพุทธสฺส ปาทุมฺลเ ปตถนํ ปฏฺฐเปตฺวา กปฺปสฺตสทฺสสฺสํ ปุณฺณานิ
กฺรุมาณา เทเวสุ จ มนุสฺเสสุ จ สฺสรนฺตี อิมสฺมี พุทฺธูปาเท เทวโลกโถ จวิตฺวา สฺวาตฺถิยํ
เสฏฺฐิภูเล ปฏฺฐิสฺหี คณฺหิ ฯ นีลุปฺปลคพฺพสฺमानวณฺณตฺยา จสฺสา “อุปฺปลวณฺณาเตว นามํ อํกํ ๑
อถสฺสา วยฺยปตฺตกาเล สกฺลชฺมพฺพิเป ราชาโน จ เสฏฺฐิโน จ เสฏฺฐิสฺส สนฺติกํ ปณฺณการํ ปหิณฺโณ
“ธิตฺรํ อมฺหากํ เทตฺติ ๑ อุปฺปทินฺนโต นาม นาทฺลเ ๑ ตโต เสฏฺฐิ จินฺเตสิ “อํ สพฺเพสํ มนํ
คเหตุํ น สกฺขิสฺสามิ, อุปายํ ปเนกํ กริสฺสามิติ ๑ โส ธิตฺรํ ปกฺโกสิตฺวา “อมฺม ปพฺพชฺิตุ
สกฺขิสฺสตีติ อาห ๑ ตสฺสา ปจฺฉิมภวิกตฺตา ปิตุ วจนํ สีเส อาสิตฺตสฺตปาทลํ วีย อโหสิ; ตสฺมา
ปิตฺรํ “ปพฺพชฺิสฺสามิ ตาตาติ อาห ๑ โส ตสฺสา มหฺนตํ สกฺการํ กตฺวา ตํ ภิกฺขุณฺุสฺสยํ เนตฺวา
ปพฺพาเชสิ ๑ ตสฺสา อจฺริปฺพพฺพิตฺยา เอว อุเปสฺถาคาเร ตาลาวโร ปาปฺถิ ๑ สา ทิปิ ชาเลตฺวา
อุเปสฺถาคารํ สมฺมชฺิตฺวา ทิปิชา ย นิมิตฺตํ คณฺหิตฺวา ลฺลิตา ว ปฺนปฺปฺนํ โอลฺกยมาณา
เตชฺไกสฺสินารมฺมณํ ฉานํ นิพฺพตฺเตตฺวา ตเมว ปาทกํ กตฺวา อรหฺตฺตํ ปาปฺถิ สทฺธิ ปฏฺฐิสฺมภิทฺติ
เจว อภินฺญาทิ จ ๑ สา อปฺเรน สมเยน ชนฺปทจฺริกํ จริตฺวา ปจฺจาตฺตา อนฺธวณฺํ ปาวีสิ ๑ ตทา
ภิกฺขุณฺเ อรณฺญวโร อุปฺปฏฺธิชิตฺโต โหติ ๑ อถสฺสา มนุสฺสา ตตฺถ กุฏฺฐิกํ กตฺวา มยฺจกํ
ปณฺญาเปตฺวา สาณฺธิยา ปริกฺขิปีสุ ๑ สา สฺวาตฺถิยํ ปิณฺฑทฺยา ปวีสิตฺวา นิภฺขมิ ๑

แปล โดยอรรถ

๒ อปฺเรน สมเยนธมฺมสฺสายํ มหาชนํ กถํ สมฺภูจฺจฺาเปสิ “ชฺีณาสวปิ มยฺญเ กามสฺขํ
สฺาเทียนฺติ กามํ เสวณฺติ, กิ น เสวิสฺสนฺติ; น เทเต โภไฟฺปรุกฺขา, น วมฺมิกา, อลฺลมฺสฺสรีวเวย;
ตสฺมา เอเตปิ กามสฺขํ สฺาเทียนฺติ, กามํ เสวณฺตีติ ๑ สฺตถา อาคณฺฺตฺวา “กาย นฺตฺถ ภิกฺขเว เอตฺรทฺธิ
กถาย สนฺนินฺนนาติ ปุจฺจิตฺวา, อิมาย นามาติ วุตฺเต, “น ภิกฺขเว ชฺีณาสว กามสฺขํ สฺาเทียนฺติ น
กามํ เสวณฺติ, ยถา ทิ ปทุมฺปตฺเต ปตฺติตํ อุทกพินฺทุ น ลิปฺปติ น สณฺฐาติ, วินิฏฺฐิตฺวา ปตฺเตว;
ยถา จ อารคฺเค สาสฺไป น ลิปฺปติ น สณฺฐาติ, วินิฏฺฐิตฺวา ปตฺเตว; เอวํ ชฺีณาสวสฺส จิตฺเต
ทฺวิโรปิ กามิ น ลิปฺปติ น สณฺฐาตีติ อนฺุสนฺตี ฉณฺฺิตฺวา ธมฺมํ เทเสนฺโต อิมํ พฺราหฺมณฺวคฺเค
คาถมาห ๑

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย

ชป.๓ อุปปลวณณาเถรี วัตถุ น.๑๔๐-๑๔๑,๑๔๒-๑๔๓

แปล โดยพยัญชนะ

๑ สภา กิรี (เถรี) ปทุมุตตรพุทธสส ปาหฺมูเล ปตฺถนํ ปฏฺฐเปตฺวา กบฺปสฺตสฺสทสฺสํ ปุณฺณานิ
กฺรุมานา เทเวสุ จ มนุสฺเสสุ จ สํสฺรหฺตี อิมสฺมี พุทฺธูปาเท เทวโลกโต จวิตฺวา สวาทถิยํ
เสฏฺฐสิทฺถิเล ปฏฺฐิสฺสฺสํ คณฺหิ ฯ **นี่อุปปลคพภสฆมานวณนตาย** จสฺสา “อุปปลวณณาเตวว นามํ อํกํสุ ฯ

๑ ได้ยินว่า (อ.พระเถรี) นั้น ตั้งไว้แล้ว ซึ่งความปรารถนา ณ ที่ใกล้แห่งพระบาท
ของพระพุทธเจ้าพระนามว่าปทุมุตระ กระทำอยู่ ซึ่งบุญ ท. ตลอดแสนแห่งกับ **ท้องเที่ยวไปอยู่** ในเทพ ท.
ด้วย โนมมนุษย์ ท. ด้วย เคลื่อนแล้ว จากเทวโลก ในกาลเป็นที่เสด็จอุบัติแห่งพระพุทธเจ้า นี้ ถือเอาแล้ว
ซึ่งปฏิสนธิ ในตระกูลแห่งเศรษฐี ในพระนครชื่อว่าสาวัตถี ฯ ก็ (อ.ญาติ ท.) ได้กระทำแล้ว (ซึ่งคำ) ว่า
อ.อุบลวรรณา **ตั้งขึ้นนั้นเที่ยว ให้เป็นชื่อ (ของเด็กหญิง)** นั้น **เพราะความที่ (แห่งเด็กหญิงนั้น) เป็นผู้ม**
วรรณะเสมอด้วยกลีบแห่งดอกอุบลเขียว ฯ

อถสฺสา **วยปฺปตฺตกาเล** สกฺลชฺมพฺุเทเป ราชานิ จ เสฏฺฐิโน จ เสฏฺฐิสฺส สนฺตํกํ ปณฺณการํ ปถินิสุ
“ธิตฺรํ อมฺหากํ เทตฺติ ฯ **อปฺปทินฺนโต** นาม นานิสฺส ฯ ตโต เสฏฺฐิ จินฺตสิ “อํ สพฺเพสํ มนํ
คเหตฺตุํ น สกฺขิสฺสํมิ, อุปาโย ปเนกํ กิริสฺสํมิติ ฯ

ครั้งนั้น ในกาล (แห่งเด็กหญิง) นั้น **ถึงแล้วซึ่งวัย** อ.พระราชา ท. ด้วย อ.เศรษฐี ท. ด้วย โนมมนุษย์ปี-
ทั้งสิ้น ส่งไปแล้ว ซึ่งเครื่องบรรณาการ สู่สำนัก ของเศรษฐี (มีอันให้รู้) ว่า (อ.เศรษฐี) จงให้ ซึ่งธิดา
แก่เรา ท. **ตั้งนี้ (เป็นเหตุ) ฯ (อ.ใคร ๆ) ชื่อว่า ผู้ไม่ส่งไปอยู่** ไม่ได้มีแล้ว ฯ ในลำดับนั้น อ.เศรษฐี คิดแล้ว
ว่า อ.เรา จักไม่อาจ เพื่ออันถือเอา ซึ่งใจ (ของชน ท.) ทั้งปวง, แต่ว่า (อ.เรา) จักกระทำ ซึ่งอุบาย
อย่างหนึ่ง **ตั้งนี้ ฯ**

โส ธีตร ปกโกสิตวา “อมม ปพพชิตุํ สกขิสลสีตี อาท ฯ ตสสา **ปจฺจิมภวีกตฺตา** ปีตุ **วจนํ** สีเส
อาสิตฺตสตาปกเตลํ **วिय** อโหสิ; ตสฺมา ปีตรํ “ปพพชิสฺสามิ ตาตาตี อาท ฯ

(อ.เศรษฐี) นั้น เรียกมาแล้ว ซึ่งบิดา กล่าวแล้ว ว่า เนาะแม่ (อ.เจ้า) จักอาจ เพื่ออันบวช (หรือ) ดังนี้ ฯ
อ.คำ ของบิดา **เป็นราวกะว่า** **น้ำมันอันบุคคลพึงหุงสิ้นร้อยครั้งอันบุคคลรดแล้ว** บนศีรชะ ได้เป็นแล้ว
เพราะความที่ (แห่งนางอุบลวรรณา) นั้น **เป็นผู้มีภพอันมีในภายหลัง**, เพราะเหตุนี้ (อ.นางอุบลวรรณา
นั้น) กล่าวแล้ว กะบิดา ว่า ข้าแต่พ่อ (อ.ดิฉัน) จักบวช ดังนี้ ฯ

โส ตสฺสา มหนฺตํ สกฺกาโร กตฺวา ตํ **ภิกฺขุณฺณปสฺสยํ** เนตฺวา **ปพฺพาเชลิ** ฯ ตสฺสา **อจิรปฺพพฺพชิตาย**
เอว อุโปสธาการ **ตาลวาโร** ปาปฺถนิ ฯ

(อ.บิดา) นั้น กระทำแล้ว ซึ่งสักการะ อันใหญ่ (แก่นางอุบลวรรณา) นั้น นำไปแล้ว (ซึ่งนางอุบลวรรณา)
นั้น **ผู้ที่เป็นที่เข้าไปอาศัยแห่งนางภิกษุณี** (ยังนางอุบลวรรณานั้น) **ให้บวชแล้ว** ฯ **อ.วาระแห่งลูกตาล**
ในเรือนแห่งอุโปสถ ถึงแล้ว (แก่นางภิกษุณีชื่อว่าอุบลวรรณา) นั้น **ผู้บวชแล้วสิ้นกาลไม่นาน** นั้นเทียว ฯ

สา ทิป **ชาเลตวา** อุโปสถาคารุ สมมุชชิตวา ทิปสัชชาย นิมิตต์ คณฺหิตฺตวา จิตฺตา ว ปุณฺณปุณฺ
โอบโลกยมานา เตชฺชกสิณารมฺมณฺณ ฉานํ นิพฺพตฺเตตฺตวา ตเมว ปาทกํ กตฺวา อรหตฺตํ ปาปุณฺนิ **สทฺธิ**
ปฏิสมฺภิทาหิ เจว อภิญญาหิ จ ฯ

(**อ.นางภิกษุณีชื่อว่าอุบลวรรณา**) นั้น ยังประทับ **ให้ไฟลงแล้ว** กวาดแล้ว ซึ่งเรือนแห่งอุโปสถ **ยื่น**
ถือเอาแล้ว ซึ่งนิมิต แห่งเปลวแห่งประทับเที่ยว แลดูอยู่ บ่อย ๆ ยังฉาน อันมีเตชฺชกสิณเป็นอารมณ์
ให้บังเกิดแล้ว กระทำแล้ว (**ซึ่งฉาน**) นั้นนั้นเที่ยว ให้เป็นบาท บรรลุแล้ว ซึ่งพระอรหันต์ **กับ**
ด้วยปฏิสมฺภิทา ท. ด้วยนั้นเที่ยว ด้วยอภิญญา ท. ด้วย ฯ

สา อปฺเรน สมเยน ชนฺปทจาริกํ จริตฺวา ปจฺจาคตา อนฺธวณฺํ ปาวีสิ ฯ ตทา ภิกฺขุณีเน **อรณฺญวาโส**
อปฺปฏิกฺขิตฺโต โหติ ฯ อถสฺสา มนุสฺสา ตตถ **กฺุณฺนิกํ** กตฺวา มณฺจกํ ปณฺญาเปตฺวา สาณฺธิยา
ปริกฺขีปิสฺสุ ฯ สา สาวตฺถิยํ ปิณฺฑทาย ปวีสิตฺวา นิกฺขมิ ฯ

โดยสมัย อื่นอีก (**อ.นางภิกษุณีชื่อว่าอุบลวรรณา**) นั้น เที่ยวไปแล้ว สู่ที่จาริกในชนบท กลับมาแล้ว
ได้เข้าไปแล้ว สู่อันธวัน ฯ ในกาลนั้น **อ.การอยู่ในป่า** แห่งนางภิกษุณี ท. **เป็นวัตร (อันพระศาสดา)**
ไม่ทรงห้ามแล้ว ย่อมเป็น ฯ ครั้งนั้น อ.มุนุชย์ ท. กระทำแล้ว **ซึ่งกระท่อม** ตั้งแล้ว ซึ่งเตี้ย แวดล้อมแล้ว
ด้วยม่าน (**ในป่า**) นั้น (**แก่นางภิกษุณีชื่อว่าอุบลวรรณา**) นั้น ฯ (**อ.นางภิกษุณีชื่อว่าอุบลวรรณา**) นั้น
เข้าไปแล้ว เพื่อก่อนข้าว ในพระนครชื่อว่าสาวัตถี ออกไปแล้ว ฯ

แปล โดยอรธ

๒ อปเรน สมเยนธมมสกายั มหาชนโน กถั สมุจฺจฺจาเปสิ "ชัณฺดาสวาปิ มณฺเญ กามสุขั สาทิยนฺติ กามั เสวนนฺติ, กิ น เสวิสุสฺสนฺติ; น เทเต โภไฟปรุกฺขา, น วมุมิกา, อลฺลมัสสรีราเยว; ตสฺมา เอเตปิ กามสุขั สาทิยนฺติ, กามั เสวนนฺตึติ ฯ"

๒ โดยสมัยอื่น มหาชนสนทนากันในธรรมสภาว่า "แม้พระชัณฺดาสพทั้งหลาย **ชะรอย**จะยังยินดี กามสุข ยังเสพกาม, **ทำไม**จักไม่ส้องเสพ; เพราะพระชัณฺดาสพเหล่านั้น **ไม่ใช่**ไม่ผู้, **ไม่ใช่**จอมปลวก, **มีเนื้อและสรีระ**ยังสดเหมือนกัน; เพราะฉะนั้น **แม้**พระชัณฺดาสพเหล่านั้น ยังยินดีกามสุข, ยังเสพกาม" ฯ

สตถา อาคนฺตวา "กาย นฺตุถ ภิกฺขเว เอตฺรหิ กถาย สฺนฺหิสนฺหนนฺติ ปุจฺฉิตฺวา, อิมาย นามาทิ วุตฺเต, "น ภิกฺขเว ชัณฺดาสวา กามสุขั สาทิยนฺติ น กามั เสวนนฺติ, **ยถา** หิ ปทุมปตฺเต ปตฺติ อุกทพินฺทุ น **ลิปฺปติ** น สฺนฺจฺจฺจฺติ, วิวิญฺญฺตฺวา ปตฺเตว; **ยถา** จ อารคฺเค **สาสไป** น ลิปฺปติ น สฺนฺจฺจฺจฺติ, วิวิญฺญฺตฺวา ปตฺเตว; **เอว** ชัณฺดาสวสฺส จิตฺเต ทฺวิโรปิ **กาโม** น ลิปฺปติ น สฺนฺจฺจฺจฺติ อฺนุสฺสนฺติ อมฺเฏตฺวา ธมฺมํ เทเสนฺโต อิมํ พฺราหฺมณฺวคฺเค คาถมาท ฯ"

พระคาสตา เสตีจมา ตรัสถามว่า "ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้พวกเธอนั่งสนทนาด้วยเรื่องอะไรกัน ?" เมื่อพวก ภิกษุ กราบทูลว่า "ด้วยเรื่องชื่อนี้" จึงตรัส ว่า "ภิกษุทั้งหลาย พระชัณฺดาสพทั้งหลายไม่ยินดีกามสุข ไม่เสพกาม, **เหมือน**อย่างว่า **หยาดน้ำ**ตกลงบนใบบัว **ย่อมไม่ติด** ไม่ตั้งอยู่, **ย่อม**กลิ้งตกไปที่เดียว; **และ** **เหมือน**เมล็ดพันธุ์ผักกาด ไม่ติด ไม่ตั้งอยู่ ที่ปลายเหล็กแหลม, **ย่อม**กลิ้งตกไปแน่แท้ **ฉันใด**; **กาม** แม้ ๒ อย่าง **ย่อม**ไม่ซึมซาบ ไม่ตั้งอยู่ใน จิตของพระชัณฺดาสพ**ฉันนั้น** " **ดังนี้**แล้ว เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิ แสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ ในพราหมณวรรค ฯ"